

Werkinstructie

Omgaan met zwerfafval van bouwplaatsen en slooplocaties
Stappenplan meldingen piepschuim

Kenmerk : WI BLVCM 01

Auteurs : XXX

Eigenaar : XXX

Uitgave : V1.0 dd.23 juni 2022

Status :

MT-THBO -besluit juli 2022

Inhoudsopgave

1. Algemeen	3
2. Doel	3
3. Wet en regelgeving	4
4. Definities/begrip omschrijving	5
5. Stappen conform algemene handhavingsstrategie	6-8

1. Algemeen

Eén van de bronnen van zwerfafval in de omgeving is bouwafval van bouwplaatsen of slooplocaties. Met name de lichte materialen, zoals tempex en folies, zijn gevoelig voor verwaaiing. Deze komen regelmatig in het water en in de openbare ruimte terecht.

De gemeente Utrecht vindt het belangrijk dat deze materialen niet in de omgeving terechtkomen, omdat ze schadelijk zijn voor mens, dier en milieu.

2. Doel

Deze werkinstructie geeft aan wat er verwacht wordt van een inspecteur van Gemeente Utrecht VTH THBO NVO:

- welke maatregelen kunnen worden genomen om de verwaaiing van bouwafval tegen te gaan, én
- op welke wijze er moet worden gehandeld indien er verwaaiing plaats vindt.

3. Wet- en regelgeving

Wet Milieubeheer (NB Hst. 10 van de Wet milieubeheer blijft van kracht na de invoering van de Omgevingswet)

Het voorkomen van verwaaiing van bouwafval valt onder de zorgplicht artikel 10.1, eerste en tweede lid van de Wet Milieubeheer. Indien er niet aan de zorgplicht wordt gehouden kan een gemeente strafrechtelijk handhaven.

Zorgplicht Artikel 10.1:

1.

Een ieder die handelingen met betrekking tot afvalstoffen verricht of nalaat en die weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat daardoor nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of kunnen ontstaan, is verplicht alle maatregelen te nemen of na te laten die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

2.

Het is een ieder bij wie afvalstoffen ontstaan, verboden handelingen met betrekking tot die afvalstoffen te verrichten of na te laten, waarvan hij weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat daardoor nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of kunnen ontstaan

Afvalstoffenverordening Utrecht 2010 (geënt op de Wm)

Artikel 16 Voorkomen van diffuse milieuverontreiniging en 21 (verbodsbepalingen)

Het is verboden buiten een daarvoor door het college bestemde plaats en buiten een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer een afvalstof, stof of voorwerp op of in de bodem te brengen, te storten, te houden, achter te laten of anderszins te plaatsen op een wijze die aanleiding kan geven tot hinder of nadelige beïnvloeding van het milieu.

Bouwbesluit 2012 Hoofdstuk 8 Bouw- en sloopwerkzaamheden

Artikel 8.1 lid 1

De uitvoering van bouw- en sloopwerkzaamheden is zodanig dat voor de omgeving een onveilige situatie of voor de gezondheid of bruikbaarheid nadelige hinder zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Artikel 8.8 lid 1

Bouw- en sloopwerkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat tijdens de uitvoering vrijkomend bouw- en sloopafval deugdelijk wordt gescheiden (ziet op het tijdig en zorgvuldig scheiden van afval).

Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) Hoofdstuk 7 BOUW- EN SLOOPWERKZAAMHEDEN

Artikel 7.2 (toepassingsbereik: oogmerken)

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op:

- a. het waarborgen van de veiligheid en het beschermen van de gezondheid in de directe omgeving van bouw- en sloopwerkzaamheden;
- b. het waarborgen van duurzaamheid bij het scheiden van bouw- en sloopafval op een bouw- en sloopterrein

Artikel 7.24 (vrijkomend bouw- en sloopafval)

Bouw- en sloopwerkzaamheden worden zodanig verricht dat tijdens de uitvoering vrijkomend gevaarlijk en overig bouw- en sloopafval deugdelijk wordt gescheiden.

4. Definities/Begrip omschrijving

EPS/Tempex/ Piepschuim

EPS staat voor Expanded Poly-Styrene er wordt ook wel tempex of piepschuim genoemd. Dit materiaal komt in veel verschillende vormen voor. De voornaamste vormen zijn korrels, parels chips en platen.

Overtreder/veroorzaker

Volgens artikel 5:1 lid 1 Awb is de overtreder: "degene die de overtreding pleegt of medepleegt".

Toezichthouder

In artikel 5:11 Awb staat, wie onder toezichthouder wordt verstaan: een persoon die is aangewezen op grond van een wettelijk voorschrift (bijvoorbeeld een gemeentelijke verordening) en als taak heeft het houden van toezicht op de naleving van wetten en regels.

Proces-verbaal van bevindingen

Een proces-verbaal (pv) is een officieel schriftelijk verslag van ambtenaren met feiten die ze zelf hebben waargenomen en met verklaringen die ze hebben opgetekend uit de mond van verdachten of getuigen. De inhoud van het pv moet helder en duidelijk zijn en voldoen aan juridische eisen.

Schoon

Wat is schoon en is visueel schoon voldoende?

Allereerst moet de volledige vervuiling en het verspreidingsgebied zijn vastgesteld. Vervolgens moet al het materiaal van de betreffende vervuiling worden gesaneerd. **De toezichthouder van VTH (NVO) bepaalt of hieraan wordt voldaan.**

Opruimen van piepschuim is meer of minder succesvol, afhankelijk van de omstandigheden:

- Bestrating is beter te reinigen dan groen;
- Grote stukken piepschuim makkelijker dan kleine stukken;
- Bij nat weer lastiger dan droog weer;
- In water zal dit zich verplaatsen of op een later moment ergens anders opduiken;

Met deze omstandigheden moet rekening worden gehouden bij de beoordeling. Ook als XXX (Stadsbedrijven) schoonmaakt kan er soms toch nog wat blijven liggen. Neem dit ook mee in eventueel verwachtingenmanagement naar een melder. Voorkomen is dus echt beter dan genezen.

5. Stappen conform algemene handhavingsstrategie

Informeren

Preventieve maatregelen voor bouwers:

- Maak gebruik van afsluitbare afvalcontainers voor de lichte materialen. Een alternatief hiervoor is het afschermen van containers door middel van passende fijnmazige netten. Een aandachtspunt hierbij is dat de containers zoveel mogelijk, zo niet continu, en volledig afgesloten zijn;
- Maak gebruik van een slechtweerprotocol waarin je rekening houdt met verwaaiing van lichte (bouw)materialen;
- Meld je bouwproject aan bij Bewuste Bouwers. Hiermee geeft een bouwer aan zich te conformeren aan de gedragscode van Bewuste Bouwers. Het doel: de overlast zoveel mogelijk voorkomen;
- Houd de bouwplaats op elk moment schoon zodat (lichte) materialen niet kunnen verwaaien. Indien er toch lichte materialen vrij komen dit per direct opruimen.
- Houd ook (regelmatig) de omgeving rondom de bouwplaats schoon en verwijder hier al het rondslingerende zwerfafval. Dit is ook nog eens goed voor het imago van een bouwer;
- Plaats geheel dichte schuttingen (ook aan de onderkant!) rondom bouwplaatsen (let erop dat zo'n constructie bestand is tegen windbelasting). Het gebruik van wind doorlatende netten is een alternatief;
- Zaag lichte materialen (zoals EPS, PUR, PIR) in een afgesloten ruimte met een adequate afzuiging en/of opvang van zaagresten. Zaagresten moeten regelmatig worden opgeruimd.
Veelvoorkomende voorbeelden van hoe het niet moet:
 - o Een zaagtafel mag zeker niet op een open vloer worden gezet (bv. bij een HSB dakopbouw). Het waait dan door open structuur en hoogte alle kanten op (in achtertuinen of openbaar gebied);
 - o Vaak worden de PIR -platen op locatie/hoogte pas-gezaagd met een schrobzaag. Dit zorgt ook voor verwaaien deeltjes door hoogte. Vaak kan dit op een onderliggende verdieping in een afgesloten ruimte worden gezaagd.
- Op het bouwterrein lichte materialen op zodanige wijze binnen de bouwhekken opslaan en verplaatsen dat dit, ongeacht de weeromstandigheden (lees wind), niet in de omgeving terecht kan komen (bijvoorbeeld d.m.v. kleine dagvoorraden en afgesloten opslagloodsen op de bouw);

Momenten waarop VTH THBO NVO preventief informeert:

- Vergunde situaties: opnemen als uit te werken aandachtspunt in het BLVC- plan, bij de criteria voor milieu. Hier het BLVC- plan op nakijken en in bijsturen volgens een groeimodel. Geef aan dat het de verantwoordelijkheid van de aannemer/ uitvoerder/ opdrachtgever/ aanvrager is;
- Bij projecten in regie van de gemeente (bv Leidse Rijn) maakt 'schoon' deel uit van de kick-offbijeenkomst en wordt er gewezen op opname in het BLVC-plan. Hier moet het in terug te vinden zijn; anders erop aanspreken.
- Bovenstaande punten komen ook in het document 'Bouwregels in Utrecht' (in ontwikkeling), waar bouwers het zelf terug kunnen vinden;
- In het startgesprek met de aannemer;
- Extra seintje bij een verwachte storm

Constatering verwaaiing bouwafval

Het kan voorkomen dat er toch verwaaiing van bouwafval plaats vindt. Dit kan op verschillende manieren bij ons bekend worden (eigen constatering, Slimmelden [Signalen], melding, telefonisch, social media). Gezien het feit dat vervuiling door verwaaiing exponentieel kan toenemen vereist het wegnemen van de vervuiling spoed. Hieronder is hiervoor een stappenplan beschreven.

Situatie 1: de overtreder is bekend

Stappenplan

Stap	Wat	Wie	Toelichting	Wanneer
1	Melding		De melding kan via 'de systemen' binnenkomen, maar mogelijk ook via THOR, in het geval zij een melding opgepakt hebben waarbij ze een overtreder in het vizier hebben.	
2	Constatering	Toezichthouder		Dag 1
3	Vastleggen soort vervuiling en verspreidingsgebied (proces-verbaal van bevindingen)	Toezichthouder		Dag 1
4	Overtreder aanspreken en gelegenheid geven tot opruimen	Veroorzaker	De overtreder de gelegenheid geven tot het opruimen (uitgangspunt 1 dag)* ¹	Dag 1
5	Vastleggen soort vervuiling en verspreidingsgebied. (proces-verbaal van bevindingen)	Toezichthouder	Ook beschrijven wie is aangesproken bij punt 4 en dat er geen gehoor is gegeven aan het verzoek op dag 1	Dag 2
6	Jurist inschakelen	Toezichthouder	Overleg tussen buiteninspecteur-jurist	
7	Last onder bestuursdwang	Jurist		Dag 2
8	Saneren verontreiniging in opdracht van GU* ²	XXX (Stadsbedrijven)		Dag 2
9	Constatering 'schoon' [visueel?] + vastleggen	Toezichthouder		Dag 3
10	Verhalen gemaakte kosten op overtreder	Ondersteuning		

*¹ Iedere situatie staat op zichzelf. De hoofdvraag is: wat is acceptabel?

Voor de gelegenheid tot opruimen moet een afweging worden gemaakt. De voorkeur gaat er naar uit dat het ter plekke opgelost wordt in opdracht van of namens de overtreder. In het algemeen heeft de aannemer dan iemand ingeschakeld die komt schoonmaken. Maar stel dat het de aannemer is die normaal gesproken goed werk levert en het is windstil, dan kan je een termijn van een dag geven.

Stelt de overtreder zich lastig op of is de windkracht hoog, dan moet het direct schoon worden gemaakt. Als de overtreder op dat moment geen gehoor geeft aan dit verzoek dan leg je een LOB op. Wel moet dit dan weer niet te makkelijk gaan, omdat we dan verantwoordelijkheid overnemen. Het helpt daarbij om te benadrukken dat we fikse kosten rekenen, niet alleen van het schoonmaken maar ook administratieve kosten en die zijn niet gering.

Dus afhankelijk van omstandigheden krijgt iemand alleen 'nu' de mogelijkheid, of is ietsje meer ruimte te bieden, een dag ongeveer

Afweging van situatie en opstelling van de overtreder:

Situatie	Kans op verwaaiing	1 dag	1 dag	Spoedeisend
	Kleine kans op verwaaiing	3 dagen	2 dagen	1 dag
	Geen kans op verwaaiing	5 dagen	3 dagen	2 dagen
		Werkt mee	Werkt deels mee	Werkt niet mee
Opstelling overtreder				

*² Als een overtreder niet of onvoldoende meewerkt kunnen wij opdracht geven aan XXX (Stadsbedrijven) om de vervuiling weg te nemen. **Geef hierbij expliciet aan de opzichter van XXX door als kostenverhaal plaats moet vinden!**

Afhandeling kostenverhaal:

- Aan opzichter XXX vragen aantal bestede werknemersuren en kosten voor materiaal en materieel op de mail te zetten;
- Akkoord geven en CC hiervan aan collega XXX doen (een mogelijke rol voor projectondersteuning wordt nog bekeken);
- XXX ontvangt daarop van ons een WBS-element, waarop zij de gemaakte uren en kosten mogen boeken. Hierbij wordt een duidelijke omschrijving meegegeven om welke locatie het gaat en daarnaast het kenmerk van de gerelateerde omgevingsvergunning. Zo komt het ten laste van VTH en kunnen wij het doorberekenen aan de veroorzaker.

Alleen bij een heldere registratie van uren en kosten is het achteraf verhalen van de kosten mogelijk.

Situatie 2: De overtreder is niet bekend en/of niet direct/dezelfde dag te achterhalen

Stappenplan

Stap	Wat	Wie	Toelichting	Wanneer
1	Melding			
2	Constatering	Toezichthouder		Dag 1
3	Vastleggen soort vervuiling en verspreidingsgebied (proces-verbaal van bevindingen)	Toezichthouder		Dag 1
4	Vaststellen dat de overtreder niet bekend is en/of niet direct/dezelfde dag te achterhalen	Toezichthouder		Dag 1
5	Direct opdracht geven aan XXX (Stadsbedrijven) om de vervuiling weg te nemen ^{*3}	Toezichthouder	Geef hierbij expliciet aan de opzichter van XXX door als kostenverhaal plaats moet vinden!	Dag 1 of 2
6	Constatering 'schoon' [visueel?] + vastleggen	Toezichthouder		Dag 1, 2 of 3
7	Opsporing overtreder	Ondersteuning		
8	Verhalen gemaakte kosten op overtreder	Ondersteuning		

^{*3} Zonder overtreder kan er direct opdracht worden gegeven aan XXX om de vervuiling weg te nemen. **Geef hierbij expliciet aan de opzichter van XXX door als kostenverhaal plaats moet vinden! Zie voor toelichting ^{*2}**

Contactgegevens opzichters XXX:

Gebied west/binnenstad	XXX
Noordwest/overvecht	XXX
Noordoost/oost	XXX
Zuid/zuidwest	XXX
Leidsche Rijn/VDM	XXX